9

ఆమె.......?

"కలెక్టరుగారి భార్య, రిక్షా ఎలా ఎక్కుతుందోయ్?" అనేసి నేను రిక్షా ఎక్కి కూర్చున్నాను. రిక్షావాడు ఆమెకేసి చూస్తూ ఏదో గొణిగాడు. అంతవరకూ నిలువునా చిటపటమంటూ పడుతూన్న చినుకులు, హఠాత్తుగా గాలివిసురుకు రిక్షాలోకి దూసుకు వచ్చినై. రిక్షాముందువున్న పట్టా కిందకు జార్చి పక్కగా ఆమెకేసి చూశాను.

ఆమెకూడా నాకేసి చూస్తోంది. వాన జల్లుకు షెల్టర్లో నిల్చున్నదల్లా ఇంకొంచెం వెనక్కు జరిగి నిల్చున్నది. ఆమె మొహాన కత్తివాటుక్కూడా నెత్తురుచుక్క లేదు. ఆలిచిప్పల్లాంటి ఆ పెద్దకళ్ళను తెరిచి నిస్తేజంగా నా కేసి చూస్తోంది పెదాలు కదిలినట్లు కన్పించాయి. నాలో ఏదో జాలి. నా మాటల్తో అంత బాధ పెట్టానా? పాపం! అనిపించింది. సాంత్వన వచనాల్తో క్షమించమని అడుగుదామనుకున్నాను. కాని నా ఆత్మాభిమానం ఎదురుతిరిగింది.

రిక్షావాడికి వెళ్ళవలసిన చోటు చెప్పి, తిరిగి ఆమెకేసి తల తిప్పాను. అంతలోకే హారన్ కొడుతూ ఒక బస్సు...రెండు...దిగే జనం...ఎక్కే జనం ఆమె నా దృక్పథంనుంచి తప్పుకుపోయింది.

రిక్షావాడు తన వొంచుకొని పరుగెడుతున్నాడు. గాలి విసిరినప్పుడల్లా చినుకులు సూదుల్లా వచ్చి నా మొహాన్ని, కాళ్ళనూ తాకుతున్నాయ్. ఫెళఫెళమనే ఉరుములతో ఆకాశభాండం ఓడుపోయినట్టు పేలవంగా ధ్వనిస్తోంది. నా దురుసుతనానికి తొందరపాటుకూ మనస్సు చివుక్కుమన్నది.

ఆమెను—అవును—ఆమె పేరుకూడా నాకు తెలియదు. అంత కర్కశమైన మాటల్తో పరిహసించవలసింది కాదు. స్త్రీ సహజమైన సానుభూతి సహానాల్లాంటివి మరొక స్త్రీ విషయం ఎందుకు చూపలేక పోయానా అన్న అనుమానం సంశయం నన్ను బాధిస్తోంది.

రిక్షా వాకిటిముందు నిల్చింది. నా ఆలోచనల్తో...అన్యమనస్కంగా రిక్షాదిగి డబ్బులిచ్చి మెట్లుఎక్కాను. అమ్మ వాకిట్లో నిలబడివుంది. నన్ను చూస్తూనే ఆదుర్దాతో కూడిన ముఖం మీదికి పట్టరాని కోపాన్ని తెచ్చి పెట్టుకుని —

"గొడుగు ఎందుకు తీసుకెళ్ళలేదు ?" అంటూ ప్రారంభించింది.

ఇక అలాంటి సమయాల్లో నేను జవాబు చెబితే అమ్మ చదవబోయే కుమారీ శతకం నాకు తెలియంది కాదు.

"పెద్దవాళ్లంటే లక్ష్యం ఉండాలి. నేనన్నా, నా మాటలన్నా దూది పుల్లాయి క్రింద కట్టేస్తావు."

నేను కిక్కురుమనకుండా కాళ్లు కడుక్కుని, వాన జల్లుకు తడిసిన జుత్తును తుడుచుకుంటూ కుర్చీలో కూర్చున్నాను. బయట వానజల్లు తగ్గినట్టుగా ఉంది. కిటికీ రెక్క పక్కకు నెట్టి ఆకాశంకేసి చూశాను. మబ్బులు విచ్చిపోతూ సూర్యకిరణాలకు దారి ఇస్తున్నాయి. అంతా మద్రాసు వాతావరణం. అంతలో వాన, అంతలో ఎండ !

ఆమె మానసిక తత్వం కూడా అంతేనేమో ననిపించింది. ఎంత హుందాతనం, ఎంత ధీమా, దర్పం ప్రదర్శించింది ! అంతలోకే అబలలా, ఛాయా మాత్రంగానైనా వ్యక్తిత్వం లేనిదానిలా...అంతా ఒక్క మాటలో.

* * * *

అప్పటికి అర్థగంటనుంచి బస్సు కోసం చూస్తున్నాను. నాకు కావలసిన బస్సు తప్పితే తతిమ్మా అన్ని బస్సులూ ఎడతెరిపి లేకుండా పోతున్నాయి. ఆరు గంటలవరకూ ఆఫీసు పని చేసి విసిగి వేసారి ఉన్నానేమో! పైగా వాన జల్లొకటి లంకించుకున్నది. చాలా చిరాగ్గా ఉంది. టప్ టప్ మని ఎవరో చిల్లపెంకులు గురి చూడకుండా విసిరినట్లు అక్కడో చినుకు, ఇక్కడో చినుకు. తలెత్తి చూశాను. ఆకాశం చిన్నా పెద్ద మేఘాల్ని కంబళిల్లా కప్పుకుంటోంది. ఇక వాన తప్పదు. అక్కడ ఉన్న షెల్టర్లోకి వెళ్ళబోయాను. ఇంతలోకి నేను ఎక్కవలసిన బస్సు వచ్చింది.

దిగవలసినవాళ్లు దిగకముందే కొందరు తోసుకుంటూ ఎక్కసాగారు. ఎలాగయితేనేం నేనూ బస్సు కడ్డీ పట్టుకో గలిగాను. ఎక్కుతుండగానే

ఎవరిదో మోచెయ్యి పొడుచుకున్నందువల్ల ముక్కు నొప్పి పుట్టడమే కాకుండా, కళ్ళజోడు కూడా ఒక చెవ్వునుంచి తప్పుకున్నది. అదృష్టంకొద్దీ క్రింద పడలేదు. ఆ వచ్చే అరవై జీతపు రాళ్ళలో మిగిల్చి కొత్త జోడు కొనాలంటే ఏ ఆరునెల్లో పట్టవచ్చు. ఇంతలో ఏదో వీపుకు గట్టి వస్తువు కొట్టుకుని ప్రాణం కడబట్టినంతపని అయింది.

తీరా చూస్తే ఒక యువతి. చూట్టానికి డొక్కశుద్ధి కలదానిలాగనే ఉన్నది. చేతులో ఉన్న లెదర్ సూట్‌కేసుతో నన్ను నెట్టుకుంటూ పోయి ఆడవాళ్ళకు రిజర్వు చేసిన వెనక సీటులోనే కూర్చున్నది. కోపం వచ్చినా, చేసేదేమీ లేక ఆమె ప్రక్కనే కూర్చున్నాను. కళ్ళజోడు సవరించుకుంటూ ప్రక్కనే కూర్చున్న ఆమెను మింగుదామా అన్నట్లు చూశాను. ఆమె తక్కువ తింటేగా! నన్ను మింగుదామా అన్నట్లు ఆపాదమస్తకం చూస్తున్నది. నన్ను శల్య పరీక్ష చేస్తున్న ఆమె చూపులు 'నేను ఎవర్ననుకునావ్' అని సవాలు చేసి అడుగుతున్నట్లున్నాయ్.

ఆమె తీక్షణ వీక్షణాలముందు నా చూపులు అట్టే కాలం నిలబడలేక పోయాయి. ముఖం ప్రక్కకు తిప్పుకొని ఏదో ఆలోచించుకో సాగాను. దాదాపు ఆమె విషయమే మరిచిపోయానని చెప్పాలి.

"అనాగరిక జంతువులు! వెధవ తొక్కిసలాట!" అన్న ఆమె మాటలకు ఉలిక్కిపడి నాకు తెలియకుండానే అనేశా "ఎవరూ?" అని.

"వీళ్ళే" అంటూ నిల్చోటానికి కూడా చోటు చాలినంత లేక బస్సు కుదుపులకు ఉయ్యాల లూగుతున్న ఓ అరవై సంవత్సరాల ముసలమ్మను పది సంవత్సరాల పిల్లను బహుశా ఆమె మనుమరాలు కావచ్చు-చూపించింది.

బస్సులో ఎక్కేటప్పుడు ఆమె చూపిన సభ్యతా, నాగరికతా నాకు గుర్తుకొచ్చింది. ముక్కు ఇంకా నొప్పి పెడుతూనే ఉంది.

ఆమె మాటల తీరూ, ముఖంలో ఉట్టిపడే హుందాతనం, కళ్ళలో నుంచి తొంగి చూస్తున్న అహంభావం చూస్తే, ఎప్పుడూ ఎవర్నీ అనవసరంగా పల్కరించని నాకు కూడా, ఆమెతో మాట్లాడ బుద్ధి పుట్టింది.

"ఏమండీ, మీరు తెలుగువారా?" అన్నాను.

"అవును" ఒక్కొక్క అక్షరాన్నీ నొక్కుతూ అన్న ఆ మూడక్షరాల ఆ "అవును"లో ఎంత బరువు కన్పించింది !

"నీవూ ?" నేను మొదట్లో, ఆ ఏకవచన ప్రయోగం నన్ను ఉద్దేశించింది కాదేమో అనుకున్నాను. కాని మరల అదే ప్రశ్న వినబడింది. తల తిప్పి చూశాను. నన్నే అడుగుతోంది. నాకు చెడ్డ కోపం వచ్చింది. కాని ముందు పలకరించిన నేరానికి పశ్చాత్తాప పడుతూ అన్నాను, "అవును. నేనూ తెలుగుదాన్నే" అని.

"మద్రాసులో ఏమి చేస్తున్నావూ ?" రాగయుక్త స్వరంతో అడిగింది.

"పని చేస్తున్నానూ" ఇంకొంచెం రాగం తీస్తూ చెప్పాను.

ఆ తర్వాత రాబోయే ప్రశ్న ఏదో నాకు తెలుసు. ఆమెకు అవకాశం ఇవ్వకుండా ఎదురు ప్రశ్న వేశాను—

"నీ వేమి చేస్తున్నావూ ? అన్నాను అదే స్వరంలో.

"నే నేమీ చేయనవసరం లేదు" అన్నదామె తడుముకోకుండా! ఆ ప్రశ్న కోసమే యెదురు చూస్తున్నట్టు. నేను గతుక్కు మన్నాను. కాలాంతకురాలే అనిపించింది.

"ఎందుకని అవసరం లేదూ ?" అన్నాను ఉక్రోషంకొద్దీ.

"నేను గొప్ప కుటుంబంలోని దాన్ని. నాకు పని చేయాల్సిన అవసరం లేదు."

పని చేయటం, స్వతంత్రంగా జీవించటం చాలా హేయమైనట్లూ, పని చేసేవాళ్ళంతా తక్కువ కుటుంబాలవాళ్ళ కున్నట్లూ, మాట్లాడే ఆమె ధోరణి, అహంకారం చూస్తే, ఆమెకు ఒక పాఠం నేర్పకుండా వదలకూడద దనిపించింది. ఇలాంటివాళ్లు తమకంటే పై వాళ్లను చూసినప్పుడు కుళ్ళిపోతూ క్రిందవాళ్లను చూసినప్పుడు తమ ముందు వాళ్లంతా చీమలూ, దోమలూ అనుకుని తృప్తిపడతారు. పైకి యెగరటానికి ప్రయత్నిస్తూ ఇంకొంచెం క్రిందకు జారుతుంటారు, పాపం !

"ఏమి పని చేస్తున్నావూ ?" అన్నది ఆమె మళ్ళీ !

ముఖంలో, లేని గాంభీర్యాన్నీ, నిండుతనాన్నీ తెచ్చి పెట్టుకుంటూ అన్నాను.

"కాలేజీలో లెక్చరర్‌గా పని చేస్తున్నాను."

"జీతమెంత ?"

వచ్చేది అంతకంటే చాలా తక్కువైనా ఆమెకు రెండు వందలకంటే తక్కువ చెప్పబుద్ధి పుట్టలా.

"రెండు వందలు" అన్నాను.

షాక్ తిన్నట్లు సీటులో తక్షున కదుల్తూ, నా కళ్లల్లోకి ఓ మారు సూటిగా చూసి "ఫర్వాలేదే, నీవే నయం! ఒక్క దానివి రెండు వందలు సంపాయిస్తున్నావూ!" అన్నది నొక్కి పలుకుతూ.

ఆ వాక్యంలోని ధ్వని నాకు బోధపడలేదు. వినిపించనట్లు నటించాను. ఆమె వదిల్తేనా ? అదే వాక్యాన్ని వత్తి వత్తి మగల నా చెవి దగ్గర అన్నది. వళ్లుమండి, "మీరు ఇద్దరులాగ ఉన్నారు. మీ ఇద్దరూ కలిసి ఎంత సంపాయిస్తున్నారేం ?" అన్నాను కొంచెం వ్యంగ్యంగా.

ఆమె అహంకారానికి దెబ్బ తగిలి ఉంటుంది. చిర చిరలాడుతూ, కను బొమలు చిట్లించి అన్నది.

"మా నాయన చాలా గొప్పవారు."

"ఓహోఁ అలాగా ! మీ నాయనగారి నామధేయం ?" అన్నాను. కొంటెగా నవ్వుతూ.

"నారాయణమూర్తి, జస్టిస్‌పార్టీ లీడరు. ఆయనకు గొప్ప గొప్ప వాళ్ళంతా తెలుసు !"

"ఏదీ, నేను ఆయన పేరు ఎక్కడా వినలేదే!" అన్నాను, నేను ఆ గొప్పవాళ్ళలో ఒకదాన్నయినట్లు.

ఈమె దగ్గర తగ్గి మాట్లాడితే ప్రయోజనం లేదనుకుని ఆమెకు మాట్లాడే అవకాశం ఇవ్వకుండా అందుకున్నాను.

"మా నాన్న కూడా చాలా గొప్పవారే. నాకూ పని చేయాల్సిన అవసరం లేదు. ఏదో సరదాగా చేస్తున్నాను" అన్నాను.

మీ నాన్న ఎవరని అడిగితే కనీసం ఒక చిన్న మంత్రిగారి పేరుకు తక్కువ చెప్పకూడదనుకున్నాను. ఇప్పుడు ఆమె నేను చెప్పింది వినే స్థితిలో లేదు. తను చెప్పేది నేను నమ్మటంలేదనే బాధలో, ఇంకా ఏం చెప్పాలా! అనే సందిగ్ధంలో పడ్డది లాగున్నది. ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినట్లు విప్పారిన ముఖంతో అన్నది!

"మా ఆయన కలెక్టరు!"

ముందే నేను పెళ్ళి కాలేదని చెప్పినందుకు పశ్చాత్తాప పడుతూ అన్నాను.

"ఎక్కడ?"

"బళ్ళారిలో."

వెంటనే "బిల్లు కలెక్టరా?" అందామనిపించింది. మరల ఒకసారి ఆమె వేష భూషణాల్ని పరికించి చూడసాగాను. ఈ రోజుల్లో చౌకగా వచ్చే యిరవైపైదు ముప్పై రూపాయిల బెంగుళూరు సిల్కుచీరా, క్రేప్ జాకెట్ చూస్తే కొంచెం ఆస్తి పాస్తులు ఉన్నదానిలానే ఉన్నది. మెడలో చౌకబారు పూసలదండా, చేతులకు మట్టి గాజులూ చూస్తే మా స్నేహితురాలు ఒకసారి అన్న మాటలు గుర్తొచ్చాయి. "అరవ దేశంలో ముఖ్యంగా కొన్ని కుటుంబాల్లో ఎంత బీదవాళ్ళకైనాసరే ఒక పట్టు చీరా, వెండి మర చెంబూ తప్పక ఉంటాయి. ప్రయాణాలకు బయలుదేరితే యింటి కోడళ్ళు పట్టుచీర కట్టి వెండి మరచెంబు చేత్తో పట్టుకుని, చంకలో నిలవకుండా జారిపోయే పిల్లవాణ్ణి పైకి లాక్కుంటూ, వెనక్కు కూడా తిరిగి చూడకుండా ధీమాగా నడిచే భర్త వెనుక నడుస్తుంటారు."

"మాకు బళ్ళారిలో పెద్ద బంగళా ఉన్నది!"

ఆలోచనల్లో మునిగివున్న నేను యథాలాపంగానే అనేశాను. "ఆఁ ఈ రోజుల్లో బంగళాలకు ఏమి తక్కువ. మాకూ ఉన్నవి అడయారులో రెండు!"

"అయితే ఇటు వెళ్తున్నావేం?" అన్నది విసురుగా.

"ఇక్కడా ఒక బంగళా ఉంది." అన్నాను నవ్వుతూ.

వచ్చే కోపాన్ని అణచుకుంటూ అన్నది "ఎక్కడ ?"

"నేను వెళ్ళేచోటే" అన్నాను వెంకెగా.

"నేను చెప్పిందంతా అబద్ధం అనుకుంటున్నావు లాగున్నది. ఇక నన్ను మాట్లాడించకు" అన్నది ఆమె విసురుగా తల తిప్పుతూ.

ఇంతసేపూ నా బలవంతం మీదనే మాట్లాడినట్లు అన్న ఆమె మాటలకు నాకు కోపం వచ్చింది.

"అబ్బే మీరు చెప్పిందంతా నిజమేననుకుంటున్నా. అయితే నాకు తెలియకడుగుతా, కలెక్టరుగారి సతీమణి అయివుండీ, యింత చీకటిపడి, ఈ బస్సుల్లో ప్రయాణం చేయాల్సిన ప్రారబ్ధం !" అన్నాను.

"మా కారు ఊళ్లో ఉంది. ఇక్కడ ఎందుకుంటుంది ?" అన్నది.

"కారు లేకపోయినా, కనీసం టాక్సీలోనన్నా పోవాలి: అబ్బే, మీ గొప్పతనానికి ఇలా రావటం, ఏమీ బాగా లేదు. పైగా పెట్టెను స్వయంగా మోయటం అంతకంటే బాగాలేదు" అంటూ నవ్వాను.

ఆమె కళ్ళు చింతనిప్పుల్లా అయినై. అవమానంతో కూడిన కోపంతో ఆమె పెదవులు వణుకుతున్నాయి. నా పాచిక పారినందుకు విజయగర్వంతో ఆమె కళ్ళల్లోకి చూశాను. ఆమె ముఖం తిప్పుకున్నది. చచ్చిన పామును కొట్టటం దేనికని ఊరుకున్నాను.

వివాహితులైన స్త్రీలు...అందరూ కాదనుకోండి. తన భర్తల గొప్పతనాన్ని అంటే సంపాయించటంలో పెద్దతనాన్ని ఇలా బస్సుల్లో, రోడ్లంట ఎందుకు ? పని కట్టుకుని మరీ ప్రచారం చేసుకుంటారా అన్న మీమాంస కలిగింది.

ఇలాంటి ధోరణిగల ఒకరిద్దరు పరిచయస్థులు కూడా నాకున్నారు. మా గమ కొంచెం ఇంచు మించుగా ఇలాగే చెబుతుంది. "మీ ఆయన ఏం చేస్తుంటారు ?" అని ఎవరైనా అడిగితే, ఆ ప్రశ్న కోసమే మొహం వాచినట్టు "డాక్టరూ !" అనేస్తుంది.

"యం. బి. బియస్సా ?" అంటే—

"యం. బి. బి. యస్ తప్ప మరెవరూ డాక్టరు కారా?" అని ఎదురు ప్రశ్న వేస్తుంది.

అసలు సంగతేమంటే రమ భర్త హోమియో డాక్టరు. అలా అని ఆయన ఇంటిముందు బోర్డు కట్టుకున్నా, ఈ భార్యా రత్నం మాత్రం యితర్ల దగ్గిర ఆ సంగతి ఒప్పుకోవలసి వచ్చేసరికి, నానా హంగామా చేసి, తను బాధపడి యితర్లను బాధ పెడుతుంది.

ఇలాంటివారికి వ్యక్తిత్వాలంటూ ఉండవా ? లేక ఇంకా కలల్లోనే బ్రతుకుతూ, వాస్తవ జీవితంలో వాటికి సమన్వయం కుదరక తలక్రిందులవుతుంటారా ? అనిపిస్తూంటుంది. అందుకనే ఈ రకం వాళ్ళంతా నాకు పొట్ల పొదుల్లాగ, కాకర తీగల్లాగ కన్పిస్తుంటారు. అందుబాటులో ఉన్న ఏ ముళ్ళ కంపతో అల్లుకుని, తర్వాత మారాకు తొడిగేందుకైనా వీలు చిక్కక కునారిల్లుతూంటారు.

ఇలాంటి భావాలన్నీ అప్పట్లో నాకు చాలా అస్పష్టంగానే తోచినై. నేను దాదాపు ఆమెతో జరిపిన సంభాషణంతా ఉబుసుపోక క్రిందనే జమ కట్టాను. కాని వాన జల్లులో బస్సు దిగి షెల్టర్ క్రిందకి పరుగెత్తినప్పుడు ఆమె కూడా నాతోపాటే అక్కడకు వచ్చి నిలబడింది. ఇక్కడే యీ జరిగిందంతా ఓ కథ క్లయిమాక్సులాగ తయారయింది.

"నమస్తే! ఎక్కడనుంచి ?" అన్నాడు ఓ నడికారు మనిషి ఆమె షెల్టర్లోకి వచ్చి నా పక్కన నిలబడగానే.

"మాంబళంనుంచి" అన్నదామె నాకేసి బిత్తరపోయి చూస్తూ.

"బళ్ళారిలో వారం రోజుల క్రిందట రామనాథం కనిపించాడు. నేను రైలు దిగీ దిగకముందే నా ముందు నిలబడ్డాడంటే నమ్మండి. ముందు నా దగ్గిర టిక్కెట్ ఉందో లేదో చూసికాని, కుశల ప్రశ్నలు వేయలేదంటే ఆశ్చర్యపడ నవసరంలేదు. అసాధ్యుడిలాగున్నాడు !"

ఆమె ముఖం వెల వెల పోయింది. ఏదో అనేందుకు గొంతు సరిచేసుకునే లోపలే అతను "మళ్ళీ కలుసుకుంటాను. బస్సు వచ్చింది!" అంటూ బస్సుకేసి పరుగెత్తాడు.

నేను నవ్వుతూ ఆమెకేసి చూశాను. ఏదో అందామనిపించింది. ఏమనేదాన్నో యిప్పుడైతే చెప్పలేను. కాని, అంతలో రిక్షావాడు అక్కడకు వచ్చి "రిక్షా రిక్షా" అన్నాడు.

నేను "కలెక్టర్ భార్య. రిక్షా ఎలా ఎక్కుతుందోయ్?" అనేసి, రిక్షా కోసం కాబోలు ముందుకు రాబోతున్న ఆమె కంటే, ముందే పోయి రిక్షా ఎక్కి కూర్చున్నాను.

"ఆంధ్రజ్యోతి - మాసపత్రిక - నుండి"